

Petar Plamenov. Ecstasy from the Text. St. Kliment Ohridski University Press, 2023, 480 p. ISBN: 978-954-07-5276-1

ABSTRACT

We need to acknowledge that storytelling helps us understand. Language serves to connect us to the world, while providing the distance we need in order to be able to observe life from a perspective that is both objective and detached, beyond the turmoil of the present. Among all creatures man alone is capable of experiencing a state of ecstasy and transcending his own limitations. For it is not merely our limitations that define us; it is also our capacity to overcome and transcend them.

The act of storytelling also serves us to shape and define our own self. The negotiation of the world and our sense of life through language represents a fundamental impulse to transcend our own confines and prejudices. The pleasure derived from language is unique and unparalleled, as it allows us to recognise that our existence encompasses not only the vast expanse of the external world, but also the depths of our own consciousness, where our individual voice resonates in a multitude of ways, at times whispering, at times moaning or singing.

The capacity to experience ecstasy is a defining characteristic of man, one that is reflected in the ways in which we engage with the world through language, art and philosophy – three disciplines that recognise the power of human beings to manifest themselves through their encounter with the beauty, delight, pain, compassion and impenetrability of things.

This book acknowledges the significance of this frantic state of mind as a means of accessing the deeper essence of the “inner man”. This disposition does not come “naturally” or “easily” but through a particular kind of effort and tension that we demand of ourselves.

Петър Пламенов. Екстаз от текста. Изд.: УИ „Св. Климент Охридски“, 2023, 480 с. ISBN: 978-954-07-5276-1

РЕЗЮМЕ

Разказваме, за да разберем. Словото не само ни свързва със света, но то е и така необходимата ни дистанция, за да можем да погледнем отстрани и отдалеч на живота,

отвъд кипежа на настоящето. Единствено сред всички същества човекът е способен да се въздига в екстаз и да надскача самия себе си. Защото не само границите ни определят, но и способността ни за тяхното преодоляване и надмогване.

Разказвайки обаче, ние създаваме и самите себе си. Езикът, обговаряйки света и нашето усещане за живота, се превръща в изначална форма на порива, на излизането и надскачането на собствените ни предели и предразсъдъци. Насладата от словесността не може да бъде заменена от никоя друга тъкмо защото чрез нея познаваме, че живеем не само в откритостта навън в света, но и вътре, в дълбините на собственото си съзнание, където говори, шепне, стене или пее собственият ни глас.

Словото, изкуството и философията познават тази способност и затова тълкуват човека като същество, което се проявява чрез екстаза – сблъсквайки се с красотата, възхитата, болката, състраданието или непроницаемостта на нещата.

Настоящата книга разпознава в това неистово състояние на духа начин за докосване до дълбинната същност на „вътрешния човек“, тъй като подобно разположение се ражда не „естествено“ и „спокойно“, а с особено по рода си усилие и напрежение, което ние сами изискваме като мяра от себе си.

Тези към екстаза

- Екстазът обозначава състояние, в което индивидът се чувства колкото „*пренесен извън себе си*“, изведен, изтръгнат, отнесен от една страна, а от друга завърнал се, дошъл, открил, натъкнал се, намерил, т.е. уравнивесеност на пасивно и активно начало той субектът е едновременно обзет и отдаден, причастен, включен, но и влязъл, нахлул, нагазил.
- Екстазът се характеризира с мигновено откриване и много изразителен възторг, поява на духовни видения или интелектуални прозрения, довеждащи до интензивна сгъстена наслада или изключителна радост, граничеща с чиста безметежност, весела еуфория, празнична опияненост, щастлива благост и не вкусвана едемска пълнота.
- Екстазът може да бъде разтълкуван като необяснима тайнствена, дори мистична причина, но във философско-естетически план, неговия произход е именно емоционалното, дълбоко естетическо преживяване на субект-обектното сливане-оцелостяване, предизвикано от досега с дълбинната изразителност на произведенията на изкуството и настойчивата им духовна съблазнителност, т.е. сетивно-когнитивна наситеност се окачествява като особен празник и тържество.
- Екстазът във философски смисъл се приема като освобождение на душата или духа от гнета и инерцията на плътта и духовно озарение, което заличава захласа от зрелището на света и външното и обръща субективния погледа навътре в духа и нагоре към трансценденцията.
- Екстазът е стремително трансцендентно постигане на истината, която се дава като мълниеносно откровение в цялост, без упорство, без усилие и без мъка, а по извисеност, благодат или милост.